

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

97 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
вищого державного навчального закладу України
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

15, 17, 22 лютого 2016 року

Чернівці – 2016

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 97 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15,17,22 лютого 2016 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2016. – 404 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 97 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15, 17, 22 лютого 2016 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Івашук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.

доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.

доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.

доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.

доктор медичних наук, професор Заморський І.І.

доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.

доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.

доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.

доктор медичних наук, професор Слободян О.М.

доктор медичних наук, професор Тащук В.К.

доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.

доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-627-0

© Буковинський державний медичний
університет, 2016

від країн з ринковою економікою не буде, тому шукав опори у автентичних українських національних силах»). Зважаючи на стилістику цього розділу, логічно припустити, що тут В.Кожелянко творить текст у стилі діаспорної преси, на що вказують і мовні особливості цієї частини роману. Ім'я і прізвище Івана Виговського у цьому розділі «перекладено» англійською: замість *Іван* виступає англійське *Джон*. Проте цей «переклад» ніби мимохіть примушує читача провести паралель: гетьман Іван (Виговський) – президент Джон (Кеннеді). Прізвище *Виговський* теж стилізоване на англійський кшталт – *Виговскі*. Також «американськими» є й апелятиви, використані для називань-характеристик персонажа: *міст ер президент*, *міст ер гет ьман*, *президент Виговскі*, *міст ер Виговскі*, *президент Джон Виговскі* та ін. Така стилізація потрібна письменникові для передачі мовлення та світобачення українців діаспори, перенесення української дійсності в інший, «діаспорний» вимір.

Різні антропонімні моделі *гет ьман Іван Виговський*, *гет ьман Виговський*, *Виговський*, *Іван Виговський*, *новообраний гет ьман (президент) Іван Виговський*, *гет ьман І. Виговський*, *король Іван Перший (Виговський)*, *падишах України-Руси Виговський* використано у статті «Реконструкція імперії: десять геополітичних віртуальностей», написаній Автовізієм Самійленком для газети „Вереск нації“. У цій статті Автовізієм Самійленко пише про те, що «*висліди Великої Конотопської битви могли вилитись у 10 різних варіантів, один з яких таки справдився*» і моделює десять віртуальних моделей можливого розвитку подій після Конотопської битви. Відповідно до того, яку позицію обирає гетьман Іван Виговський у модельованій віртуальності, змінюються апелятиви, використання яких надає додаткових конотацій.

Апелятиви-найменування, використані в статті «Discursus de bello Moscovitico», написаній Автовізієм Самійленком для газети «Ніч», відзначаються особливою пошанністю. Це такі антропонімоформули: *його ясновельможніст ь гет ьман всієї Русі-України головнокомандувач Збройних сил України Іван Виговський, великий князь Руський Іван Виговський*. Творення В.Кожелянком антропонімоформул з нагромадженням такої кількості пошанних апелятивів цілком виправдане в цьому розділі, адже «Discursus de bello Moscovitico» містить інтерв'ю Автовізія Самійленка з гетьманом Іваном Виговським для газети «Ніч».

На польський кшталт *Яном* іменує гетьмана Виговського коронний обозний Анджей Потоцький (стаття «Мечем і калачем» Автовізія Самуельського для газети «Жечь посполитих!»). Ім'я *Ян* – полонізований варіант імені *Іван*.

У статті «Аллах – над нами, Москва – під нами, перемога – за нами» для газети «Алтин-и-Кирым» Автовізієм Самуїл-огли описує події з погляду татар. І відповідно змінюється прізвище гетьмана Виговського – *Івиговскі*. Зауважимо, що згаданий у цій частині роману гетьман Богдан Хмельницький поіменований теж таким чином – його прізвище змінено на *Іхмельніскі* («Як ми разом з ясновельможним гетьманом Іхмельніскі розбили католицький Ляхістан, така ж доля чекає й на невірну Москву»). Отже, тут В.Кожелянко використовує один зі своїх улюблених прийомів ономатворчості – перекладає, стилізує ім'я персонажа, «вписує» його в онімний простір чужої мови.

Мойсей А.А., Потапова Л.Б.

ОСВІТА ЯК МЕХАНІЗМ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЛІМІТАЦІЇ ЦІННОСТЕЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ФІЛОСОФСЬКО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

*Кафедра суспільних наук та українознавства
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Освіта, зазначається в одному із енциклопедичних видань, – поняття, що описує взаємодію з людьми (суб'єктивно-об'єктивні відносини) і таке, що характеризує базову потребу людини – бути включеною в соціум та культуру. Тут також зауважується, що цей термін інколи використовується і для характеристики взаємодій між різними соціокультурними системами. На відміну від комунікації, освіта передбачає не тільки інформаційний, але й особистісно-екзистенціальний зв'язок між людьми, що забезпечує нелінійний рух інформаційних потоків в системі освіти та приріст особистісно значущої інформації, яка конститує членів як особистість.

Зауважимо, що освіта виконує не просто інформаційну функцію, але й соціалізуючу та лімітаційну.

Підкреслимо, що для суспільства важливо, щоб особистість не просто володіла інформацією про навколишній світ (природу, соціум) та могла в ньому орієнтуватись. Першочерговим тут є здатність особи бути членом соціуму та виконувати свої громадянські обов'язки і соціальні ролі. Ми масмо на увазі певний світогляд та наявну індивідуальну систему цінностей, які переростають в лінійність поведінки (інтеріоризація соціальних стандартів поведінки в особистісну). Тобто мова йде як про первинну соціалізацію в сім'ї, так і вторинну, яка відбувається в соціумі через систему освіти та громадську думку.

Перш ніж вести мову про механізм інтеріоризації як комплекс дій з формування власної культури особистості, тезисно визначимо саму соціалізацію.

Соціалізація (від лат. *Socialis* – громадський) – сукупність взаємопов'язаних процесів засвоєння і відтворення індивідом необхідного і достатнього для повноцінного включення в суспільне життя соціокультурного досвіду та філоонтогенетичного формування в розвитку відповідних здібностей та якостей індивіда. Його становлення як конкретно історичного типу особистості, суб'єкта соціокультурних практик даного суспільства.

Соціалізація, таким чином, передбачає одночасно: засвоєння соціальних ролей і зразків поведінки, що дозволяють індивіду претендувати на заняття певних соціальних позицій і отримання відповідних соціальних статусів; оволодіння цінностями, символами, нормами, традиціями, мовою та символами культури; формування власного соціокультурного досвіду і особистісної (соціальної, етнічної, конфесійної, тощо) ідентичності; досягнення статусу «дорослого» – самостійного і автономного діяча (суб'єкта та актора), здатного до прийняття відповідальних рішень, що відносяться до його життя у відповідності з інституціонально і особистісно транслюючи ми приписами, заборонами і очікуваннями суспільства, а також соціальних спільностей і груп, до яких належить індивід.

Тут слід мати на увазі, що соціалізація – двосторонній процес, в якому, з одного боку, від суспільства до особистості йдуть процеси трансляції необхідних для засвоєння змістів та здійснення процедури цілеспрямованого (інколи й стихійного) впливу і соціального контролю, які повинні забезпечити прогнозовані результати, а з іншого – на рівні індивіда – проходить в тій чи іншій мірі адекватне засвоєння соціокультурного досвіду, його інтерпретації та формування власних особистісних структур.

Значимо, що через процеси соціалізації задаються якісні параметри соціуму, забезпечується його повноцінне функціонування і спадковість поколінь, закладається потенціал для наступних соціальних змін і соціокультурного розвитку.

Людина тільки тоді може відповідати своїм сутнісним характеристикам як особистості, коли вона, засвоїв соціальний досвід, тобто ту систему цінностей, нормативів, моделей поведінки, які людство створило за весь період свого існування.

Суспільство, передаючи соціальний досвід через процес виховання та соціалізації, з одного боку, забезпечує себе від проявів девіації, з іншого – готує особистість, до виховання нею соціальних функцій та обов'язків. Ця система дій спрямована загалом на всіх громадян, оскільки цим суспільство за рахунок єдиної системи цінностей стандартизує, стереотипізує, легітимізує єдині норми та моделі поведінки.

Підсумовуючи вищезазначене зробимо такі висновки: освітній простір є життєвим світом особистості, де вона формується, набуває суспільних характеристик. Першочерговим завданням освіти є зробити особу членом соціуму, яка здатна виконувати свої громадянські обов'язки та соціальні ролі. Важливим чинником становлення особистості є соціалізація, через яку індивід засвоює і відтворює соціально-культурний досвід та набуває відповідних здібностей та якостей як суб'єкта (актора) соціальної творчості. Проблемним для системи освіти та процесів соціалізації є формування соціальних характеристик у релігійної особистості, оскільки вона проживає у двовимірному просторі. Завдання соціуму – подолати роздвоєність та включити релігійну особистість в соціально значиму діяльність. Основним завданням суспільства перехідного типу є створення всіх необхідних умов для формування гармонійно розвинутої особистості, задоволення її духовних потреб та самореалізації.

Навчук Г.В., Шутак Л.Б.

УКРАЇНОЗНАВСТВО В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ СЬОГОДЕННЯ

*Кафедра суспільних наук та українознавства
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Загострення глобальних проблем на тлі сьогодення, зокрема подій на сході нашої держави, актуалізує питання світоглядно-практичної орієнтації та громадянської позиції українців, їх духовної зрілості, мети і сенсу життя тощо. У контексті збереження й розбудови молоді України держави на нинішньому етапі саме українознавство, яке є системою наукових інтегративних знань про Україну, здатне вирішити низку проблем, основними з-поміж яких є: консолідація українського суспільства на ґрунті національної ідеї; донесення громадянам і світові об'єктивної інформації про українське етно-, націо-, мово- і державотворення; про українське матеріальне та духовне життя; про українство як цілісність, як геополітичну реальність.

З огляду на вищесказане, питання виховання у ВНЗ, зокрема й медичних, національно свідомої, патріотично спрямованої, громадсько-активної, високопрофесійної, конкурентоздатної молоді, без якої розбудова незалежної, демократичної, правової, багатой Української держави неможлива, нині є першорядним.

Праці класиків світової педагогіки Г.Вашенка, А.Дістервега, Я.Коменського, П.Лесгафта, Д.Локка, Й.Песталоцці, С.Русової, Ж.-Ж.Руссо, Г.Сковороди, К.Ушинського, П.Юркевича та інших переконливо свідчать про те, що реалізація вимог національного виховання найбільшою мірою враховує природу, культурно-історичні умови, морально-духовний потенціал кожного етносу, нації.

Чимало зробили для творчого відродження українського національного виховання і водночас піднесли його на сучасний рівень наукового і культурного розвитку академіки АН ВШ України А.М.Алексюк, П.П.Кононенко, А.Г.Погрібний, академіки АПН України М.Г.Стельмахович, Д.О.Тхоржевський, відомі педагоги й дослідники О.І.Вишневецький, В.І.Каюков, Ю.Д.Руденко, Є.І.Сявак та ін.

Думка про те, що українознавство, як невід'ємна складова національної освіти й виховання, повинно стати методологічно-філософською основою розвитку суспільства і політики держави, звучала й звучить у працях відомих вітчизняних вчених як минулого, так і сучасності, як-от: Г.Вашенка, М.Грушевського, М.Драгоманова, С.Єфремова, Я.Калакури, П.Кононенка, В.Крисаченка, Ю.Липи, І.Стешенка та багатьох інших науковців.